

Róża Pomiecińska

PBP Książnica Pedagogiczna
im. A. Parczewskiego w Kaliszu
e-mail: rozyczka1891@wp.pl

Biblioteka pedagogiczna przyszłości Niekonwencjonalne zasoby i użytkownicy jutra VII Nowe Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych – relacja

DOI: <https://doi.org/10.18778/0860-7435.36.10>

W dniach 15–16 czerwca 2023 roku odbyło się VII Nowe Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych. Tematem wiodącym tegorocznej konferencji było spojrzenie na bibliotekę pedagogiczną przyszłości w kontekście niekonwencjonalnych zasobów oraz użytkowników jutra. Organizatorem wydarzenia była Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Hugona Kollątaja w Krakowie. Tegoroczne Forum było wyjątkowe z uwagi na fakt, iż zostało ono zorganizowane już po raz dziesiąty.

Konferencja rozpoczęła się od powitania gości przez Annę Piotrowską, dyrektora Biblioteki Pedagogicznej w Krakowie, która rozpoczynając obrady przywołała postać Stańczyka witającego gości przybyłych do krakowskiej biblioteki. Stańczyk, jako symbol ironii, prawdy oraz wnikliwy obserwator rzeczywistości, dostrzegający wszystkie niebezpieczeństwa miał wspierać uczestników wydarzenia, którzy przybyli do Krakowa, aby wyznaczyć nowe kierunki rozwoju bibliotek pedagogicznych i bibliotekarzy w przyszłości. W obradach Forum brali udział m.in. dyrektorzy i wicedyrektorzy bibliotek pedagogicznych, pracownicy naukowcy oraz nauczyciele – bibliotekarze.

Dwudniowa konferencja podzielona została na pięć paneli dyskusyjnych podczas których zaprezentowano, aż 18 referatów.

Pierwszą sesję prowadziła dr Dagmara Kawoń-Noga z Regionalnego Zespołu Placówek Wsparcia Edukacji – Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu, Członek Rady Naukowej PBW w Krakowie. Wykład inauguracyjny pt. *Sztuczna Inteligencja, a technologie pamięci i wiedzy* wygłosił dr Jan Argasiński z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Rady Naukowej PBW w Krakowie. Doktor Argasiński w trakcie swojego wystąpienia zwrócił uwagę na ewolucję różnego rodzaju „technologii” wykorzystywanych w codziennym życiu. Zaznaczył, że w dzisiejszych czasach narzędziem wiodącym wykorzystywanym do przetwarzania informacji jest komputer, a także zyskująca coraz większą popularność Sztuczna Inteligencja (SI), w szczególności ChatGPT.

Drugi referat wygłosiła dr hab. prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego Magdalena Wójcik – Dyrektor Instytutu Studiów Informacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Rady Naukowej PBW w Krakowie. Prelegentka zwróciła szczególną uwagę na zmiany, jakie zachodzą w kontekście postrzegania zawodu bibliotekarza, a także omówiła nowe kierunki i specjalizacje tej profesji tj. m.in. *data librarian, relation librarian* czy *smart librarian*. Profesor Magdalena Wójcik w swoim wystąpieniu przedstawiła wyniki przeprowadzonych badań zwracając uwagę na przyczyny zmian zachodzących we współczesnym bibliotekarstwie, a także nakreśliła szanse, jakie mogą otworzyć się przed bibliotekarzami w przyszłości.

Trzeci referat zaprezentowały dr hab. prof. UŁ Mariola Antczak oraz dr Monika Wachowicz reprezentujące Uniwersytet Łódzki. Prelegentki w swoim wystąpieniu zatytułowanym *Media społecznościowe w działalności promocyjnej wojewódzkich bibliotek pedagogicznych* przedstawiły wyniki swoich badań w zakresie korzystania z social mediów przez wybrane biblioteki. Autorki prowadząc badania czerpały informacje ze stron internetowych oraz oficjalnych kont bibliotek w serwisach społecznościowych. Przeprowadzane prace badawcze wskazują, że największą popularnością wśród dostępnych nam dzisiaj mediów społecznościowych cieszy się Facebook, gdzie swoją działalność prowadzą wszystkie biblioteki objęte badaniami. Prelegentki podkreśliły również, że współczesne biblioteki korzystają także m.in. z YouTube, Instagrama czy Twittera. Badaczki podsumowując swoje wystąpienie wskazały, że należy czerpać z możliwości różnego rodzaju serwisów społecznościowych na polu szerzenia idei czytelnictwa oraz pozyskiwania nowych użytkowników.

Sesja pierwsza zakończyła się ożywioną dyskusją na temat wykorzystania możliwości Chatu GPT w codziennej pracy bibliotekarza.

Drugą sesję prowadziła dr hab. prof. UJ Magdalena Wójcik zapraszając do pierwszego wystąpienia dr Iwonę Grabską-Gradzińską, z Uniwersytetu Jagiellońskiego, która podczas swojego wystąpienia podkreślała, że książka przechodzi ciągle proces transformacji, a rewolucja cyfrowa znacząco wpływa na

działalność naukową wielu instytucji. Autorka jako przykład wpływu narzędzi cyfrowych na wybrane procesy badawcze przywołała projekt TEI (*Text Encoding Initiative*), którego zadaniem jest dostarczenie w formie cyfrowej wskazówek do tworzenia i przetwarzania baz danych stworzonych przez naukowców.

Kolejny referat pt. *Projektowanie propozycji wartości w bibliotece* przedstawił dr Stanisław Skórka, Dyrektor Biblioteki Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Autor w swoim wystąpieniu zwrócił szczególną uwagę na etapy myślenia projektowego tj. m.in.: zrozumienie, definiowanie, ideacja, prototypowanie oraz testowanie, a także zachęcił do korzystania z metody projektu podczas organizacji pracy biblioteki przy wsparciu i wykorzystaniu nowych technologii.

Trzeci referat w drugiej sesji wygłosiła dr Dagmara Kawoń-Noga z Regionalnego Zespołu Placówek Wsparcia Edukacji – Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu, Członek Rady Naukowej PBW w Krakowie. Prelegentka przedstawiła genezę projektu żywej biblioteki wskazując iż powstał on, aby służyć jako narzędzie edukacyjne dla użytkowników bibliotek w kontekście poznania praw człowieka. Autorka podczas swojego wystąpienia zaprezentowała różnice, jakie możemy zaobserwować pomiędzy żywą, a tradycyjną biblioteką. Podkreśliła, że w przypadku tradycyjnych księżnic szukamy zrozumienia i wiedzy w słownie pisanym, natomiast korzystając z możliwości „żywej biblioteki” szukamy tych samych wartości w słowie mówionym.

Na zakończenie drugiej sesji dr hab. Katarzyna Sanak-Kosmowska z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie pochyliła się nad kwestią współczesnej edukacji w kontekście m.in. kryzysu ekologicznego oraz potrzeby kształcenia u młodego człowieka kompetencji przyszłości tj. kreatywność czy wytrwałość. Mówczyni zasygnalizowała konieczność zmiany systemu edukacji z uwzględnieniem potrzeb pokolenia alfa, które to jest bardzo zróżnicowane kulturowo oraz ma dostęp do różnego rodzaju informacji. Na zakończenie dr hab. Katarzyna Sanak-Kosmowska przedstawiła przykłady projektów edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży realizowanych przez Uniwersytet Ekonomiczny.

Trzecią sesję moderowaną przez dr. Stanisława Skórkę Dyrektora Biblioteki Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie otworzyli Karol Baranowski oraz Katarzyna Mojska pracownicy Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie prezentując książkę pt. *Od znaku do litery – czyli krótką historią pisma* wydaną z okazji 100-lecia istnienia krakowskiej biblioteki. Prelegenci omówili ideę powstania publikacji dodatkowo wzbogaconej o elementy rozszerzonej rzeczywistości i możliwości jej wykorzystania podczas zajęć czytelniczych z dziećmi.

W dalszej części konferencji Patrycja Gluch z firmy ARFIDO będącej sponsorem wydarzenia przedstawiła film reklamowy prezentujący zastosowanie nowoczesnych rozwiązań w bibliotekach tj. technologia RFDI oraz urządzenia do wypożyczeń i zwrotów materiałów bibliotecznych.

W kolejnym wystąpieniu prelegentki Marta Jasińska z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Warszawie oraz Agnieszka Sokołowska z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Warszawie Filia w Nowym Dworze Mazowieckim zaprezentowały praktyczny aspekt wykorzystania wcześniej wspomnianej technologii RFDI w codziennej pracy nauczyciela – bibliotekarza oraz korzyści wynikające z możliwości samodzielnego przeszukiwania księgozbioru na tzw. „wolnym dostępie do półek” przez użytkowników.

Następnie głos zabrała Marzena Blach reprezentująca Sygnity Business Solutions, sponsora konferencji, która zaprezentowała nowoczesne sposoby pracy z użytkownikiem biblioteki tj. m.in. zapis za pomocą profilu zaufanego czytelnika, płatności online oraz aplikację mobilnej mPROLIB.

Na zakończenie pierwszego dnia obrad Dyrektor PBW w Krakowie Anna Piotrowska zaprosiła wszystkich uczestników konferencji na kolację integracyjną oraz pokaz popularno-naukowy pt. „Ogień i woda” w wykonaniu animatorów Małopolskiego Centrum Nauki Cogiton.

W drugim dniu konferencji po ponownym powitaniu gości przez dyrektora krakowskiej biblioteki Annę Piotrowską, głos zabrała prowadząca pierwszy panel dr Dagmara Kawoń-Noga z Regionalnego Zespołu Placówek Wsparcia Edukacji – Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu, Członek Rady Naukowej PBW w Krakowie. Jako pierwszy w tej sesji swój referat zaprezentował Paweł Marchel z Biblioteki Publicznej w Solcu Kujawskim. Prelegent w swoim wystąpieniu omówił znaczenie autentycznej marki osobistej bibliotekarza oraz jej wpływ na kreowanie wizerunku współczesnej biblioteki. Zwrócił również uwagę na fakt, iż budując swoją markę osobistą bibliotekarze powinni podejmować świadomie i przemyślane działania mające na celu promocje inicjatyw bibliotecznych.

Kolejną mówczynią była Magdalena Platonow z Biblioteki Pedagogicznej Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim, która zaprezentowała uczestnikom konferencji wybrane inicjatywy gorzowskiej ksiąźnicy promujące czytelnictwo, wśród różnych grup społecznych. Autorka w swoim wystąpieniu omówiła m.in. autorski projekt czytelniczy Anny Giniewskiej pt. „Przerwa na czytanie” realizowany od kilku już lat w gorzowskiej bibliotece, w którym udział biorą uczniowie z całego świata.

W dalszej części konferencji dr Klaudyna Bociek z Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej w Olsztynie zwróciła uwagę na rolę bibliotek pedagogicznych w kontekście rozwoju użytkowników biblioteki ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szkół średnich. Prelegentka przybliżyła potrzeby tej grupy czytelników i omówiła działania Młodzieżowego Klubu Literackiego działającego w olsztyńskiej ksiąźnicy.

Następnie głos zabrał przedstawiciel sponsora Jakub Salamon z firmy Trzecia Strona, który zaprezentował zintegrowany system katalogowy Alfios

oraz omówił możliwości systemu Eforos służącego do gromadzenia materiałów bibliotecznych w chmurze.

Ostatnią sesję konferencji moderowała dr hab. Katarzyna Sanak-Kosmowska zapraszając do pierwszego wystąpienia Agatę Pazdur-Bąk reprezentującą Bibliotekę Jagiellońską. Autorka na przykładzie konkretnej książki omówiła trudności, z jakimi mierzą się bibliotekarze podczas tworzenia opisów bibliograficznych książek wzbogaconych o kody QR.

Drugi referat w tej sesji zaprezentował Karol Baranowski z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie, który pochylił się nad kwestią wykorzystania Sztucznej Inteligencji (SI) w codziennej pracy bibliotekarza. Prelegent zwrócił uwagę na obecne i przyszłe możliwości SI w aspekcie gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji.

Ostatnią prelegentką konferencji była dr Dominika Kaczkowska-Spychal-ska z Uniwersytetu Łódzkiego, która przedstawiła sposoby wykorzystania nowych technologii nie tylko na płaszczyźnie działań bibliotecznych, ale także w codziennym życiu. Autorka w trakcie swojego wystąpienia jednoznacznie wskazała, iż różnego rodzaju technologie, Sztuczna Inteligencja czy też narzędzia cyfrowe z całą pewnością ułatwią prace bibliotekarzom, jednak ich nie zastąpią. Korzystając z nowinek technologicznych w przyszłości będą oni mieli więcej czasu na budowanie relacji z użytkownikiem biblioteki.

Podsumowania VII Nowego Ogólnopolskiego Forum Bibliotek Pedagogicznych pt. „Biblioteka pedagogiczna przyszłości. Niekonwencjonalne zasoby i użytkownicy jutra” dokonała Anna Piotrowska Dyrektor PBW w Krakowie, która podziękowała wszystkim za udział w konferencji i wygłoszenie referatów.

Na zakończenie obrad dr Dagmara Kawoń-Noga podziękowała dyrekcji i pracownikom krakowskiej księżnicy za 10-letnią pracę na rzecz środowiska bibliotekarskiego w Polsce i organizację Forum. Podkreśliła także, iż ważnym elementem corocznej konferencji jest również publikacja materiałów pokonferencyjnych zawierających treści wygłoszonych referatów.

Bibliografia

Sprawozdanie z VII Nowego Ogólnopolskiego Forum Bibliotek Pedagogicznych (2023) [online]. Pobrane 30 czerwca 2023 r., z: <https://www.pbw.edu.pl/7-nofbp-sprawozdanie>